

FOTO: ANNE VANDENBOSCH

Freia komt tegemoet aan de noden van de zeug

Door de sterke vooruitgang van de productiecijfers in de zeughouderij veranderden ook de noden van de zeugen. Daarom lanceert Aveve Veevoeding het nieuwe zeugenvoedergamma Freia. – ANNE VANDENBOSCH –

“De normstellingen van onze varkensvoerders worden voortdurend geëvalueerd en bijgesteld. De laatste grote wijzigingen aan ons bestaande gamma zeugenvoeders dateren van 2007”, vertelt *Kaat Goris*, nutritionist varkensvoerders en dierenarts bij Aveve Veevoeding. “De voorbije jaren nam de productiviteit van de zeugen echter almaar toe. Het stijgende aantal levend geboren biggen vergt meer van de zeug. We vonden het dus tijd om de normen van onze bestaande voederlijn opnieuw kritisch te evalueren, en waar nodig bij te stellen. De nieuwe zeugenvoederlijn kreeg de naam Freia, de Keltogermaanse godin van de vruchtbaarheid.”

Verandering in management-systemen vergt aanpassing voeder

“Op bedrijfsniveau worden andere accenten gelegd dan enkele jaren geleden”, bevestigt *Koen Nackaerts*, manager var-

kens- en veehouderijproducten bij Aveve Veevoeding. “Tot voor enkele jaren werd op een varkensbedrijf vooral volgens het traditionele eenweekestelsysteem gewerkt. Daarin zien we duidelijk verandering. Sinds enkele jaren komen de groepsmanagementsystemen meer en meer in zwang. De varkenshouder past zijn werking aan naargelang de inpasbaarheid van een bepaald meerweekestelsysteem op zijn bedrijf. De grootte van de zeugenstapel, de inrichting van de stallen en/of de combinatie met andere bedrijfstakken spelen dikwijls een rol. Op grotere bedrijven zien we een verscheidenheid aan wensen als het over voedersystemen gaat. Sommige bedrijfsleiders kiezen eerder economisch en voor comfort en willen slechts 1 type voeder uit 1 silo. Anderen willen een aangepast voeder op maat van de cyclusfase van de zeug. Deze laatste types treffen we vooral aan bij de meer innoverende

bedrijven. Ze willen gepast voederen naargelang het productiestadium van de zeug. Het extra werk dat hiermee gepaard gaat, nemen ze erbij.”

“Door de verhoogde productie moet de zeug een grotere toom biggen voeden”, stelt *Kaat*. “Daarvoor is een goede start van de melkproductie cruciaal, bovendien moeten het gewicht en de vitaliteit van de biggen bij de geboorte al voldoende hoog zijn. Bij meerweekestelsystemen gebeurt het spenen bovendien dikwijls al op een leeftijd van 3 weken. Die situaties vergen een aanpassing van het voeder. We volgen ook volop de evolutie van de zeugengenetica. Er zitten grotere verschillen tussen de zeugen van de diverse fokkerijorganisaties dan voorheen. Vooral de periode tussen het einde van de dracht en het begin van de lactatie is afhankelijk van het type zeug. Het is dus alvast van groot belang om in die fase correct te voederen. Vermits onze klanten een grote diversiteit aan zeugen inzetten, moeten we hiermee rekening houden bij onze voederadviezen.”

Uitgebreide onderzoeksfase

“De samenstelling van de voeders bijstellen, is een continu proces. Je bent daar als nutritionist eigenlijk voortdurend mee bezig”, stelt *Kaat*. “Ik merkte echter vooral

de voorbije jaren nieuwe tendensen. Het was dus tijd voor een 'upgrade' van ons zeugvoedergamma."

Kaat bundelde alle informatie die nuttig kon zijn om de nieuwe voeders samen te stellen. "We legden ons oor vooral te luisteren in de praktijk. Varkenshouders voelen immers het best aan waar de pijnpunten liggen. Samen met premixbedrijven en onderzoekcentra zoals bijvoorbeeld Schothorst Feed Research, een gespecialiseerd Nederlands onafhankelijk onderzoeksinstituut, werden de huidige normeringen herbekeken. Natuurlijk volgen we ook de (internationale) literatuur en het onderzoek aan de faculteit Diergeneeskunde en het ILVO-Dier van nabij en nemen we deel aan heel wat (internationale) congressen en studiedagen. Verder is het ook nuttig om eens buiten de varkenshouderij te kijken. Dat kan immers erg boeiend zijn. Zo is er bij zeugen wei-

de ontwikkeling van het nieuwe zeugenvoedergamma. Zij kennen immers zeer goed de vragen uit de praktijk en de werkbaarheid van bepaalde voedersystemen. Op basis van al deze elementen stelden we uiteindelijk onze nieuwe voederformules samen."

Twaalf voederformules

Aveve Veevoeding werkte voor het nieuwe zeugenvoedergamma 12 verschillende formules uit die telkens in korrel, kruimelig meel en in meel beschikbaar zullen zijn. "We waren van oordeel dat er voor elke productiefase van de zeug en voor de verschillende types van producenten gepaste voeders beschikbaar moesten zijn", vervolgt Koen. "Elke fase – dus tijdens de dracht, zowel als tijdens de lactatie en na het spenen – verdient immers specifieke aandacht. Zoals we eerder al aanhaalden, bestaan er ook andere noden naarge-

maar we werkten ons gamma nog meer uit. Zo beschikken we vanaf 80 dagen dracht na Fertimax bijkomend over Fertimax II dat je tot de laatste weken van de dracht kan voeren. Dankzij dit voeder hebben de biggen een grotere vitaliteit, wat een positief effect zal hebben op het aantal gespeende biggen. Zeugenhouders die hun zeugen ad lib voeren, kiezen best voor Fibermax, een voeder met een hoog gehalte aan verteerbare vezels om sneller een verzadigingsgevoel te geven zodat dit naar lust kan gevoerd worden aan in groep gehuisveste zeugen. Wil een zeugenhouder tijdens de volledige dracht beschikken over een voeder zonder toeters of bellen (lees: een economisch voeder) dan kan dit ook met Ferti."

Twee accenten in transitieperiode

"Ook in de kraamstal kan je met ons nieuwe gamma op maat voeren. De overgangsfase rond het werpen is uitermate belangrijk voor de zeug. Vanaf de week voor het werpen tot de week na het werpen, gebeurt er immers heel wat: niet enkel het geboorteprocès zelf, maar ook de opstart van de melkproductie stellen specifieke eisen aan het voeder. In ons nieuwe gamma stappen we af van het klassieke werpvoeder met veel vezels en mineralen die moesten zorgen voor een laxerend effect en een vlotte worp. Rond het werpen is de opname cruciaal: er is een hoge behoefte, maar de opnamecapaciteit is relatief laag. Deze tegenstelling moet je proberen te verenigen in 1 voeder. We leggen met de 2 nieuwe transitievoeders 2 accenten. Zo mikken we met Partaplus op een goede vitaliteit en gewicht van de biggen. Het is dus een rijk voeder met voldoende voedingselementen die zorgen voor een goede colostrumproductie. Het is een voeder voor specialisten, het is de Ferrari van de voeders. Je moet wel opletten, want je kan er fouten mee maken. Dit betekent ook dat dit voeder niet voor alle bedrijfstypes een geschikt voeder is. Met Prolac mikken we op een vlot werpproces met een goede start van de melkproductie. We willen zo weinig mogelijk uitval in de eerste dagen in de kraamstal. Niet alleen de voederopname is belangrijk voor de zeug, ook de samenstelling van het voeder moet optimaal zijn. Het juiste voeder stimuleert de melkproductie en zorgt voor een melk met een rijke samenstelling. Zowat alle zeugen produceren na een tweetal dagen vlot melk, maar de opstart loopt niet altijd van een leien dakje. De zeug moet echter zo vlot mogelijk voldoende melk kunnen geven aan een grote toom biggen."

Lactatieperiode: comfort, economie of fasevoeding

"Naargelang het type zeugenhouder laten we tijdens de lactatieperiode opnieuw de

nig gekend over het metabolisme op het einde van de dracht. Topmelkproducties bij de zeug kunnen oplopen tot 13 l per dag. Het einde van de kraamperiode moet voederteknisch dus wel snor zitten. We bekijken of er parallellen te vinden zijn in de rundveehouderij.

De voederconcepten die hieruit groeien, hebben we getest in het praktijkbedrijf van Aveve Veevoeding in Poppel en bij enkele varkenshouders. Dat is altijd een interessante onderzoeksfase. We leren immers veel uit de ervaringen en problemen die recht uit de stal komen. We betrokken ook onze voederconsulenten bij

lang het type varkenshouder. We hebben ook daar zo veel mogelijk rekening mee gehouden."

Drachtige zeugen voederen op fasestadium

"Op elk moment van de cyclus moet je de juiste nutriënten aanbrenge, zeker bij hoogproductieve dieren", aldus Kaat. "Dat gebeurt het best door het aanwenden van meerfasevoeding. Bij een vierwekensysteem kunnen de diverse groepen in de drachtigezeugenstal bijvoorbeeld telkens over een ander voeder beschikken. Fasevoeding tijdens de dracht bestond al,

keuze in aanpak”, vult Koen aan. “Somme zeugenhouders verkiezen immers voor de gehele lactatie eenzelfde voeder, dat geeft het nodige werkcomfort. Zo is Easylac een makkelijk compromis lactatievoeder. Lactatievoerders mogen immers niet te rijk zijn in de beginfase, maar moeten voldoende rijk zijn op het einde van de dracht. Met dit algemenere voeder zullen de zeugen bij een niet-aangepast schema in de vierde week mogelijk iets magerder zijn. Je kan de conditie wel behouden door de voederopname te stimuleren door driemaal per dag te voederen. Dit compromisvoeder zal eerder geschikt zijn op bedrijven die wat vroeger spenen.

Wanneer je tijdens de werpfase een specifiek voeder verkiest, dan kan je vanaf dag 3 na het werpen overschakelen naar het lactatievoeder voor de rest van de kraamfase.

Je kan ook in 2 fases werken door Prolact te voederen tot 7 à 10 dagen na het werpen en daarna over te schakelen naar Lactomax. De voeding van de lacterende zeug is op het einde van de lactatie minder moeilijk. Voor hoogproductieve zeugen hebben we een geconcentreerder voeder, Lactomax HP. Zo kan je zowel de zwaardere biggen spenen als de goede conditie van de zeug behouden. Dit voeder mag je echter niet té snel inzetten, namelijk ten vroegste vanaf 3 dagen na werpen.”

Goede vruchtbaarheid voorbereiden

Bij de ontwikkeling van de lactovoerders werd bovendien ook aandacht besteed aan de volgende bronst. Na het spenen moet de bronst voldoende geactiveerd worden met de juiste energiebronnen en additieven. Het bronstvoer Fertiflush werd in

het nieuwe voedergamma aangepast met vitaminen, mineralen en zowel snelle als trage suikers. De snelle suikers geven snel opneembare energie, de trage suikers houden het insulinegehalte continu hoog. Dat is nodig voor een goede LH-piek en de ovulatie van veel levenskrachtige eicellen.

Ook de voeders voor de gelten in de opfok werden onder de loep genomen. Het niveau aan vitaminen en mineralen werd bijgesteld. “De meeste opfokvoerders worden aan zeugies van 40 à 45 kg gegeven tot ze naar de zeugenstal verhuizen”, aldus Koen. “Er bestond echter nood aan een specifiek voeder dat al op een jongere leeftijd kan verstrekt worden. We vermoeden dat er in de toekomst tijdens de opfok ook in 2 of zelfs 3 fases zal gevoederd worden. De dieren hebben dan vooral aangepaste vitaminen, mineralen, energie-inhoud en een aminozurenpatroon nodig voor de ontwikkeling van hun voortplantingstelsel en hun beenwerk. Het beenwerk mag anderzijds ook niet te snel ontwikkelen. We streven vooral naar een goede langleeftbaarheid van de zeugen. Kaat ging hiervoor langs bij alle fokkerijorganisaties. Het was voor ons interessant om te weten wat de noden zijn van de courante fokkerijlijnen en welk voederschema deze organisaties hiervoor adviseren.”

Het berenvoeder Fertimale kwam pas als laatste bij in het bestaande voedergamma. Dit voeder werd sterk aangepast aan de noden van de beren met bijvoorbeeld goed opneembare mineralen voor een goed beenwerk. Beenwerkproblemen zijn immers de meest voorkomende oorzaak van uitval bij beren. Natuurlijk is er ook aandacht voor de kwaliteit van het sperma. Bepaalde mineralen, zoals bijvoorbeeld zink, geven de beer bovendien een mooi

uitzicht, een eigenschap die hier in Vlaanderen toch wel een rol speelt. Gewone zeugvoerders bevatten redelijk veel eiwitten en calcium en kunnen bij fokberen aanleiding geven tot blaassteenvorming, vandaar ook een aangepast voeder voor de fokberen.

Klanten informeren over Freia

Het doorvoeren van een nieuw voedergamma is geen sinecure. De voeders kregen immers niet enkel een nieuwe naam, ook de normen en dus de advisering veranderden. “In een eerste fase hebben we natuurlijk het eigen personeel volledig ingelicht”, legt Koen uit. “De commerciële mensen moeten goed op de hoogte zijn van de eigenschappen van de Freia-voederlijn. Zij staan immers in rechtstreeks contact met onze klanten. Ook de zaakvoerders krijgen een speciale opleidingsavond. In de volgende stap informeren we alle klanten met een persoonlijke brief. Ze krijgen een overzicht van hun huidig voederpakket en een voorstel van voeders binnen het nieuwe zeugvoerdersgamma. De zaakvoerders krijgen deze informatie over hun klanten ook, zodat ze hen kunnen bijstaan bij hun bestellingen. Het is voor de zeugenhouders nu dus het ideale moment om samen met de commercieel verantwoordelijke varkens en de zaakvoerder het voederschema te herbekijken binnen de Freia-voederlijn. We werken immers op maat van de klant. Ook voor klanten met bouwplannen is het nuttig om eens goed naar het nieuwe aanbod te kijken, zo kunnen ze immers hun voederinstallatie aanpassen aan hun (nieuwe) voederkeuzes.” ■